

Kiadja a cs és kir. 66. gyalogezred Szerkesztőség és kiadóhivatal Tábori posta 618.
„Özvegy- és árva-alap”-ja javára. Szerkeszti: Folkman Ferenc hadnagy.

Megjelenik havonta kétszer.
Előfizetés 1/2 évre 5 K, 1/4 évre 2:50 K.

Az első

nyári hónap, — a világháború negyedik júniusa, pihenőben találta a hatvanhatos harcosokat. Az ezerkilencszáztizennegyedik esztendő óta, ez az első nyár, amely nem nehéz, véres küzdelmekkel kezdődik.

Nem kérkedünk, de ha visszapillantunk, úgy büszkén állapíthatjuk meg, hogy eddig minden nyárhoz a dicsőségesen megküzdött ütközetek hosszú láncolatát fűződik. Négy év, négy fájdalmas, de dicsőséges nyár.

Ezerkilencszáztizennégyben ott vagyunk az első felvonuláskor.

Ezerkilencszáztizenötben a Pruth majd a Dnyeszter partján vívjuk meg az okotaküzdelmeket, amelyek örökké emlékeztetnek lesznek történelmünkben. Azon nyáron vívtuk meg az oly sokat emlegetett Zabokruki, Kosmierzini és Sinkovi ütközeteket.

Ezerkilencszáztizenhatban részt veszünk Bruszilov offenzívájának a feltartóztatásában. Nowosiolka — Jaslovecnél napokig álljuk a tüzet és többször visszaverjük az előrehajszolt orosz tömegeket.

Majd később Zrembovánál, egy ellentámadásban veszünk oroszlanrészt. Ezen a nyáron volt még a Porchowai, Puzniki és Delejovi ütközet.

Ezerkilencszáztizenhétben Stanislaunál állunk. Itt végigküzdjük a Kerenszki által rendezett oly nagyhirű stanislaui csatát. Majd levezenyelnek bennünket a román frontra, ahol végigcsináljuk az előrenyomulást.

Ezerkilencszáztizennyolc... Visszakerültünk ismét Oroszországba. A hatvanhatos bakák manlicherei bezsírözva pihennek. A meleg júniusi éjszakákat nem zavarja gépfegyverkattogás, gránátsüvítés, srappnellbűgás. . .

Csend van, csak itt-ott látni egy-egy öreg harcost, aki a fegyverét pucolja: szükség lesz még arra.

Telefontréfa.

Irta: Foll.

A mindég elegáns Szalainé, a városlakó legszébb asszonya, fiatal szépségének tudatában, kissé önteltelen büszkén sétálgat az esti korszón kitarító udvarlójával, a már kopaszodó, deresedő, Kalmár főhadnaggal. Kalmár, mint amolyan makacs agglegény, öregedő, kihűlni készülő szívének utolsó fellobbanásával szereti, ostromolja az asszonyt. Olyan az, mint mikor minden erőnkkel fujjuk a parászt, hogy lángra gyuljon, tűz legyen belőle. Nehéz munka. A parázs izzik, szép vörös színe lesz, de ha nem teszünk rá száraz galyat, sohasem kap lángra. Parázs mellett pedig

nem igen tud a fázós, megfázott ember fellelegedni. . . De Kalmár bizott. Ugy tekintette az asszonyt, mintha máris az övé lenne. Állandóan mellette volt, védte a kisvárosi pletykától, ajándékokkal kedveskedett, sőt a „Club”-ban egy átmulatott éjszaka után nyíltan kijelentette, hogy feleségül veszi Szalainét, mihelyt a válópöre befejeződik.

. . . A korzó lassan kiürül. Hűvösödik. Az asszony elgondolkodva, szórakozottan lépked Kalmár mellett. A sarkon megkérdi Kalmár:

— Visszafordulunk?

— Nem. Hazamegyek. Szép este van, nagyon kellemes, de mára elég volt a sétából.

Hazaindulnak. Kalmár mondani akar valamit, de az asszony hirtelen fordulattal, mintha valami nagyon fontos dolog jutott volna eszébe, közbevág:

— Mondja csak Kalmár . . . ismeri maga Farkas hadnagyot?

— Hogyne. Tegnapelőtt ment el szabadságra. Nagyon kedves fiú. Ő az egyedüli, akit kedvelek a fiatalok közül. Ismeri?

— Nem. Azaz egyszer beszéltem vele telefonon . . .

Telefonon? Hogy-hogy?

Lányvendégeim voltak. Zilahi Böske is nálam volt. Így aztán szóba került Farkas. A lányok dicsérték, sőt Böske bevalotta, hogy fülig szerelmes belé. A lányok ug-

Custozza*

(1866 június 24.)

Összeállította: **Márcs Sándor** hadnagy.

Ezredünket 1860-ban ujjonnan szervezték. Akkori tulajdonosának, *Toscana* nagyhercegének nevére büszke ma is. Egész 1866-ig nem volt alkalma semmiféle haditevékenységet kifejteni. 1866-ban a Monarchiát szomszédainak politikai követelései háboruba kényszerítették. Ezredünk akkor hadseregtörténelmünk aranybetűs lapjai közt oly helyet szerzett magának, mely méltóvá tette a legregibb ezredekhez is.

A *Custozza*-i ütközetben, 1866 június 24-én hervadhatatlan babérokat és dicsőséget szerzett. Dicsőségteljesen állotta meg helyét ezredünk akkor is.

Ujjászervezésétől kezdve Veneziában volt elhelyezve báró *Böck* ezredes brigádjában, mely a 9. hadtesthez tartozott. A *Monte Bello*-n állomásoztak és június közepén *Bonald*-ba helyezték ezredünket, mely június eleje óta *Syrben György* ezredes parancsnoksága alatt állott. Zászlóaljparancsnokok voltak: I-nél *Hössler Károly* őrnagy, II-nél *Max v. Siebeneicher* őrnagy, a III-nál *v. Karajlovic János* alezredes, a IV-nél *v. Wyczkowski* őrnagy.

*) Június 24-én lesz ötvenkétéves évfordulója a „*Custozzai*“ ütközetnek.

Miután 1866 június 20-án Olaszország hadat üzent, hadseregpáncsnokunk, *Albrecht főherceg* szorosán összpontosította a 9. hadtestet. Ezen parancs következtében ezredünk 22-én elindult *Bonald*-ból és óriási hőségben tett nehéz menetelés után 23-án *Veronától* nyugatra, *Santa Lucianál* táborozott le.

A hadtest összpontosítása után *Ő* császári fensége elrendelte az előnyomulást nyugati irányban azzal a szándékkal, hogy azután megfelelő időben a hadtest délre forduljon és alkalmas pillanatban az *Etsch* felé előrenyomuló ellenségnek déli összeköttetését elvágja.

Reggel három órára menetkészen kellett lenni és a 9. hadtest feladata volt *Sommacampagna* irányában előnyomulni, a helységet elfoglalni és a *Berettara* meg *Staffalo* völgyekben kiterjeszkedni. A báró *Böck* brigád, élén a 15. vadászzászlóaljjal melyet a mi ezredünk zászlóaljai számtani sorrendben követtek, a vasuti töltés mentén *Sona* állomás magasságáig előnyomult. Az innen kiküldött huzárjárőrök azt a jelentést hozták, hogy *Sona* és *Sommacampagna* ellenségtől mentesek, mire a *Böck* brigád bekanyarodott *Sommecampagna* állomásánál, hová reggel nyolc óra tájt érkeztek.

A 9. hadtest másik két brigádja (*Weckbecker* és *Hirschberg*) melyek rövidebb uton nyomultak előre *Sommacampagna* szintén elérték. További intézkedések szerint a *Weckbecker* brigádnak *Berettara*-ig kellett előnyomulnia a *Kircheberg* brigádnak pedig a hadtest tartaléktüzérségével a falut kellett megszállnia. A *Böck* brigád a *Brettara* felé előnyomuló első brigádot követte.

A *Böck* brigád *Berettához* érkezése után, a *Weckbecker* brigád tovább előrenyomult egész a *Staffalo* völgyig, míg a *Böck* brigád amannak helyét foglalta el. Brigádunk *Berettara* mellett északi irányban még egy kissé tovább huzódott és ott nyugoti frontot vett fel két vonalban. Az első a mi ezredünk, a második a *Niederlande* 63. ezred képezte. A *Villafranca*-nál hét óra óta és *Aliosi*-nál fél nyolc óta tartó ütközetek nyolc óra felé már *Sommacampagna*-ig kiterjedtek. Ezredünk első zászlóalja (*Hössler* őrnagy) a *Casa Zenolinat*, a 7. és 8. századok pedig a *Casa Nadolinit* szállották meg.

Reggel nyolc óra volt. Az ágyúdörgés egyre erősödött. Tisztán lehetett látni amint az ellenség megszállta és folyton erősítette a nélkülözhetetlennek látszó *Mte della Croce* és *Mte Torré*. (Folyt. köv.)

rati kezdtek Böskét és kértek engem tréfáljuk meg és hívjuk fel Farkast telefonon a századnál. Én aztán a lányok ujjongása közt felhívtam Farkast.

Kalmár rosszalólag végigné az asszonyon:

— Maga gyerek! Hogy tehet ilyesmit?

— Jól van na! Majd a végén szidjon. Szóval felhívtam Farkast és . . .

— Nos?

— Azt mondtam neki, hogy szeretnék vele beszélni, és szívesen látom egy feketére . . . Képzelteti Böske mennyire megijedt. . . Baj? No most veszekedjen.

— Magának hiába beszélék. Maga harmincz éves korában is gyerek lesz. Ilyen könnyelműség. Éretlen dolog. Csacska leánytréfa. Majd beszélék Farkással.

— Igen igen. Mondja meg neki, hogy füttyülök rá, hogy én csak a lányok kedvéért csináltam. Még azt találja hinni a jó fiu, hogy tényleg ismerkedési szándékból telefonáltam neki . . .

Kalmár bosszankodik. Hallgat. Az asszony duzzogva játszik retiküljével. Hazaérve Kalmár mint rendesen elbucszik:

— Egyszer nagyon kikap tőlem — majd kiengesztelődve lehajol és az asszony hófehér kacsóját, kétszer is megcsókolja:

A vizontlátásra. Kezeit csókolom.

Két nappal később Kalmár az asszonnyal és egy nagyobb társasággal egy közeli fürdőtelepre utazik délutáni szórakozásra. Megérkezve, alig telepednek le a fürdőcske egyetlen vendéglőjének teraszán, Kalmár észreveszi Farkast, aki mintegy három négy asztallal ült mögöttük. Kalmár bocsánatot kér, feláll, bemegy a vendéglőbe és a pincérrel magához hivatja:

— Servus fiú! Mit csinálsz itt?

— Szabadságon vagyok. Itt töltök két napot. Háát te?

— Én itt vagyok egy társasággal, ott ülünk előttem.

(Folyt. köv.)

Erdélyből — Lengyelországba.

Ezredünket — mely az utóbbi időben Segesváron állomásozott — áthelyezték Lengyelországba. Az első parancs értelmében Oroszországba a Fekete tenger egyik kikötővárosába kellett volna mennünk, de egy későbbi rendelkezés megváltoztatta az eredeti tervet és legnagyobb csodálkozásunkra Lengyelországba vezényeltek bennünket. Tekintettel a megváltozott parancsra, az egész utat kíváncsi találgatások között tettük meg és mint ilyen alkalommal rendesen, egymást biztatva, rémitgetve kérdeztük:

- Vajjon hová?

(Az első „Transport.”)

Pünkösöd hajnalán, gyönyörű szép májusi időben indultunk el Segesvárról. Daczára a kora reggeli óráknak, az ablakokban megjelennek a szőke-barna leányfejek, hogy egy-egy utolsó zsebkendőlobogtatással bucsuzzanak a távozó hatvanhatosoktól. . .

Indulásra készen áll a vonat. Tizenkét óra. Még egy-két elfojtott sóhaj, titkos integetések és a vonat pöfögve, nehezen indul meg velünk egy új országba, új küzdelmek felé. . .

(Keresztül az országon.)

Jókedvűen, minden állomáson katonazenét hallgatva tettük meg az utat *Debrecenig*. Itt aztán fordítottak egyet a „Direkción” és legnagyobb örömünkre megtudtuk, hogy vonatunk *Csapon* és *Ungváron* is keresztül fog menni. Ez aztán még jobban fokozta a jókedvet.

A bakák büszkén szemlélgették a szellős waggonokból a termést, a szépen virágzó gyümölcsfákat és örömmel konstatálták, hogy: az idén télen nem igen fogunk éhezni. Csapon már jelentkeznek az ismerősök, rokonok és a waggonokban most már itt-ott feltűnik egy aszszony, feleség, akik a rég nem látott fiuval, férjjel, együtt utaznak egy-két állomást.

(Ungvár.)

Csapat elhagyva mindegyikünk rendbeszedi magát, megigazgatjuk sapkákat és izgatottan várjuk a „Káder” és az ezred találkozását. Valami reménykedő öröm tölt el mindnyájunkat: a közeledő béke így fog egyszer hazahozni bennünket. Idestova négy éve tart a világ háboru és ez az első eset, hogy ezredünk a „Káder”-rel találkozik. Négy éve lesz augusztusban, hogy az első menetelakulatok elhagyták Ungvárt. Vajjon van-e valaki, aki akkor elbucszott és itt van most a vizontlátásnál is?

Az ezredtörzs fogadására óriási közönség lepte el a pályaudvart. A vonat katonazenével robog be a közönség lelkes éljenzése mellett az állomásra. A fogadtatásra megjelent a helyőrség és pótzászlójunk egész tisztikara. A vármege részéről *Minay István* alispán, a város képviselőjében pedig *Berzeviczy István* polgármester voltak jelen. A pótzászlóalj nevében *Buchner Ferenc* őrnagy zászlóaljparancsnok üdvözli *Helmer Antal* alezredest, mint az ezred parancsnokát.

Kedves felejhetetlen emlék ez a találkozás. A hozzátartozók boldogan ölelik keblükre a napbarnított harcosokat. . . A kosarakból előkerül a fehér belü kalács, füstölt szalonna, sonka, főtt tojás. A bakák megosztják egymás között, mindenkinek jut egy kis *hazai*. Hadd érezze mindegyik, hogy ma otthon van.

Másfél óráig állt a vonat, amikor felhangzott a kürtjelzés: „Einsteigen.”

Fájó szívvel, a Rákóczy induló hangjai mellett indulunk tovább a magyar határ felé. . .

(Galiciában.)

Este érünk a mesésen szép *Uzsoki* szorozhoz és késő éjjel elérjük az első Galíciai állomást: *Siankit*. Ettől kezdve már megszokott régi képeket látunk. Félmeztelen, piszkos gyerekek, kormos ősszelőtt házak, felrobbantott hidak maradványai begyepesedett lövészárkok,

gránátölcsérek és elhanyagolt, bedült, rozsdás drótkerítések. Eszünkbe jut a múlt, amikor új ruhában, csukaszürkében, majd táborizöldben mentünk erre. . . Muszkaverésre. Akkor sebesültszállító kórházvonatok jöttek velünk szembe. Ma már hazatérő foglyokat szállító vonatokkal találkozunk. Az utunk *Rudnik* mellett visz el. Kíváncsian nézzük az árkokat, amely ma már békapocsolya. . . Valamikor hatvanhatos bakák vére áztatta azokat. . .

(Az új országban.)

Lengyelország. Amikor mi jártunk erre, még Oroszország volt. A ciril betűs feliratok és az orosz sas helyett, büszkén hirdeti a lengyel címer egy hosszú ideig elnyomott nemzet felszabadulását, boldogságát.

Itt már újra épültek az ősszelőtt állomások és a városokba visszatért a rend.

Megérkezünk. Nem messze az osztrák határtól bevonulunk új állomáshelyünkre. A zene játszik, itt is megjelennek az ablakokban a leányok és mi nemsokára ezt a helyet is úgy megszokjuk, mint ahogy annyi mindent megszoktunk már ebben a *megszokott háboruban*. **Föld.**

○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○

Slomnikiben.

*Kis gyerek az utcán
Cipőfüzőt árul.
Nézem milyen csöpség,
Alig egy méteres
S máris vagyont keres.
Bámulatom rém nagy,
Hogy milyen értelmes
Üzleti szelleme
Egyenest félelmes.
Örökké nem lehet cipőzsinórt venni
Mégkérdezem tehát mi szeretnél lenni?
Vasutas katoná, huszár,
Vagy talán bitoros?
— Sem egyik, sem másik,
Ennél sokkal kisebb:
Hadimiliomos.*

N. Z.

A Mrzli Vrh.

(II. rész 2. folyt.)

Irta Romy.

Jun. 4-én hajnalban fenséges kép bontakozott ki előttünk. Alattunk az Isonzo-völgye már olaszos jellegű községgel, szemben a tulsó par-ton a Jezsa, Kolovrat és Monte Matajur, melyeknek gerincén a monarchia határa húzódik, azontul a a Po-síkság, Cividale, Udine (az olasz főhadiszállás székhelye) Gradó (a békéből oly jól ismert fürdőhely,) Aquileia (amerre valaha Attila lovasai száguldoztak) s a tenger . . . a tenger, ahová ezta macskafaló ellenséget beléfojtani szerettük volna. Hátunk mögött jobbra a Krn, Triglav és Bogatin égbenyuló hófehér ormai, melyeknek környékén néhány nappal ezelőtt jártunk. Oly közel az éghez s oly közel a halálhoz, annyira felette az egész emberi létnek nem csoda, hogy szinte templomi áhitattal lestük a virradat első napsugarait s a harc kezdetét, melyre biztosan számítottunk.

Alig pirkadt meg, mély hörgéssel szólaltak meg a völgyben s a Kolovraton az ellenséges tüzérség nehéz tarackjai. Üvöltve jön az első tizenötös ekrazit-gránát s egyenesen századunk kellős közepébe vág, a sarokba, ahol a front meghajlik, ahol a 2 gépfegyver áll s egy szakasz tartalék is fekszik. Az irtózat felkiáltása röppen el az ajkáról. A sziklás talajban 1¹/₂ m.-es tölcserít vág a gránát, kő, föld, vas zuhog ránk s amint a por és füst eloszlik, ott fekszenek az első halottak és sebesültek előttünk. Alig ocsudunk fel, jön a 2-ik és 3-ik stb. mind egy körletbe. A rajvonal inogni kezd, némelyek felugranak, de abban a pillanatban magas hangon kezdenek kattogni — nem, valóssággal kerepelni — az olasz gépfegyverek. S ezt a manővert minden gránátbecsapódás után megismétlik. Amint a gránát robban, a becsapódás helyét végigsöprik a gépfegyverek. Fogcsikorgatva konstatáljuk a tüzérség és gyalogság átkozottul precíz együttműködését,

mely később is jellemezte az olasz taktikát. Derék géppuskásaink felni próbálnak. Két szériát adnak le s ott van már a gránát; mindkét gép hasznavehetetlenné válik, parancsnokuk F. kapitány, megsebesül. Izgatottan próbálunk nyugalmat erőltetni egymásba. Szó, ami szó: a szerb tüzérség is kitünő volt, de mégsem volt ilyen nagyszámu s itt még hozzá kisebb vagy középkaliberű ágyu alig lő, csak nehéz. . . nehéz. . . mind több és több.

Már 3 irányból lönek koncentrikusan. Egy nehéz gránát 5-6 lépésre előttem vág le, a fejem majd szétszakad, zuhog a föld és kötörmelék rám, de két szikla között kissé mélyebben fekdöttem s így fölöttem haladt el a robbanás ereje. A fülem éktelenül cseng, kidugom a fejem, mögöttem vagy 20 lépésre fekszik századparancsnokunk, S. kapitány s felém kiállt:

— Te, meg vagyok sebesülve!

— Az Istenért, csak nem nagyon? Hol?

— A lábamon.

— Tessék vissza huzódni!

— Nem tudok menni.

Egy embert szalajtok Sanitáspatruille-ért. Feldtrageval jönnek. Utközben az egyik sebesülthordozó megsebesül. Másik ember ugrik a helyére. Nagy nehezen elindulnak. Ekkor gránát vág oda, a másik sebesültvivő is megsebesült, kapitányunk a Feldtrageból kiborult. Hirtelen egy harmadik embert küldök hozzá. Lehajol, hogy felemeljék sebesült kapitányukat, fejlődés éri, szörnyet hal. Ismét mások sietnek oda s végre kiviszik a tűzvonalból. Alig tűnik el ez a kép, H. hadnagyot hozzák sebesülten, majd K. hadapród vonszolja el magát melletttem. Törölni kezdem a homlokom:

Tyűh, de meleg van!

Már néhány órája tart ez az örületés tűz. Végül megszólalnak az olasz gyalogsági fegyverek is. A 6 mm. kaliberű puskáknak szokatlannul éles, csattanó hangja van s kö-

zelről — 300 lépésről — úgy tesszik, mintha dum-dum golyóval lőnének. A gránátok valamivel hátrább kezdenek levágni. Egyszerre vad lárma keletkezik. „Avanti Savoia, avanti!” — halljuk s reá széles kalapos, lengő kakastol-bokrétás csapatok rohannak felénk. Bersaglierek voltak. Mintha a kövek mind megéledtek volna, úgy özönlik felénk a támadó ellenség. A tisztek kivont karddal, valóságos szónoklatokat tartva a legénységnek A kürtösök furcsa, elnyújtott, szinte szomoruan hangzó de melodikus rohamjelt fujnak.

S ekkor valóságos csuda történt.

Legénységünk olyan tüzzel fogadja a rohamot, hogy a bersaglierek — az olasz hadsereg legnépszerűbb igazán kiváló katonái — tömegesen kezdenek hullani. Egy egy kisebb csoport 15—20 lépésre ért el hozzánk, de ott aztán biztos a veszte. A tisztek fegyvert ragadnak. Bestschiessen! Soha ilyen szépen és jól löni legénységet harc közben nem láttam, mint ahogyan ez a már harcedzett, kipihent legénység ezen a napon lőtt. Sohasem fogom elfelejteni azt a közlegényt, aki egy fa mögé állva, két ág közé helyezte fegyverét. Az irányzékot szabályszerűen felállította s minden lövését pontosan figyelve lőtt órákon keresztül. Háta mögé gránát vágott le, a legnagyobb lelki nyugalommal hátranézett s, hogy baja nem történt, repetált s tovább lőtt.

Most már a mi ágyúink is erősen dolgoztak. Tolmein felől a Schlossberg alatt felállított tábori ágyus ütögnék segitenek, saját szakaszunkon néhány hegyi ágyú. Is-tenem, mi volt ez az olasz tüzérséghez képest?! S mégis elég volt!

Az ágyúk lövedkei 5—6 irányból süvitenek össze-vissza úgy, hogy már egészen apatikusan hallgatjuk. S a bersaglierek még mindig özönlenek. A rajvonalban fogyni kezdett a munició nagy veszteségek is voltak úgy, hogy hamarosan harcba kellett vetni a tartalékokat is.

(Folyt. köv.)

Szökésem — orosz fogságból.

1915 június 19-én a Dnyeszter partján Kosmyerzin faluban kerültem fogságba. Napokig tartó gyaloglás és hosszú fáradságos utazás után fogolytársaimmal együtt *Krasnojarskba* kerültem. A bánásmód, az ellátás a krasnojarski fogolytáborban nem volt fényesnek mondható. Helyzetünk az *omski vörös gárda* megérkezésével még inkább rosszabbodott. A deszkafallal bekerített tisztitábor szorosabb őrizet alá vették és így mi még a legrövidebb időre sem távozhattunk a táborból. Sok szenvedés és megpróbáltatás után, sikerült nekem *1918 március 25-én* a szökéshez szükséges pénzüsszöveget egy omski kereskedőtől kölcsönképen felvennem. Miután civil ruhát közvetve sikerült beszereznem, vesztegetéssel hamis utlevelet szereztem és előkészítettem szökésemet. Március 28-án, korán reggel, egy százados bajtársammal együtt, egy előre megállapított helyen, átmásztunk a négy méter magas deszkaerítésen. Az orosz őreket ezalatt két fogoly magyar baka figyelte. A táboron kívül eső viztoronyhoz érve, podgyászunkat vízfordó kocscikra küldtük ki az őrvonalon kívül lévő börtgyárba. Ezután köműveseknek öltözve, egy-egy megbízható ember kíséretében most már egész nyíltan mentünk ki a viztoronyból ugyancsak a börtgyárba. Innen, hogy a rendes közlekedési úton cirkáló orosz járőröket elkerüljük — a *Jenissei* folyónak akkor már meglehetősen gyenge jegén keresztül, szánon hajtottunk be a városba, *Krasnojarskba*.

Egyenesen a pályaudvarhoz mentünk. A jegyet megbízható embereink váltották meg, akik be is szállították podgyászunkat a vasuti kocsiába. Miután ugyancsak értesítettek bennünket a kocsiakat vizsgáló őrzőjárat távozásáról, az utolsó pillanatban, közvetlen az indulás előtt, az ellenkező oldaltól beszállottunk a kocsiába.

Utunk *Omsk, Pensa, Briank és Tula* állomásokon át, a front előtti utolsó állomásig: *Unecsáig* vezetett. Utközben az ellenőrző közegeket részben vesztegetéssel, részben rábeszéléssel sikerült rábírnunk, hogy *ne vegyék észre* az utlevél hamis voltát. Sokszor azonban nem jöttek rá arra, hogy az utlevél hamis volt.

Tula állomáson, a zürzavarban az újbóli jegyváltásnál utitársam lemaradt és én egy tizenöt tagu ukrainaiakból álló csoporthoz csatlakoztam, akik hazai gyerekek Oroszországból. Ezekkel mentem tovább *Unecsába*. Unecsán leszálva, a vo-

Sztupák Ágost, százados.

natról öt napon keresztül vándoroltunk mocsarakon, utatlan területeken, — csakis a polgári lakosság utasításait követve — míg végre április 14-én *Rilovits* községben találkoztunk egy kis német csapattal. Ezek még aznap elvezettek bennünket ezredparancsnokságukhoz *Klimow*-ba. Itt már biztonságban voltunk. Kipihenve a fáradságos és a meglehetősen veszélyes utazás fáradalmait, a németek segítségével azonnal tovább indulhattam *Kowelbe*, ahol már a saját csapataink fogadtak. Miután a szükséges, egyenruházati cikkeivel ellát-

tam magam, tovább irányítottak és így — majdnem 3 évi rabság után — ismét bevonulhattam ezredemhez illetve pótzászlóaljához Ungvárra.

Sztupák Ágost
százados.

○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○

A HÁBORU — HIREI.

Párizst ujjajta ágyuból lövik.

A Havas ügynökség jelenti, hogy Párizs újabb bombázása ujjajta ágyuval történt, amelynek a kalibere 24 cm-es, míg az előbb működött német messzehordó ágyuk csak 21 cm-esek voltak. Az új ágyu lövedéke sokkal hevesebben robban és nagyobb pusztítást is visz véghez.

A Török — Kaukázusi béke.

A portához érkezett hírek szerint a Törökország és a kaukázusi köztársaság között kötött békeszerződést aláírták.

Foch ellenoffenzívát készít elő.

Foch tábornok most azzal van elfoglalva, hogy a szövetséges seregeket ellentámadásra gyűjti össze. Nagy ellenoffenzíva készül az *Aisne és a Marne* között. Ennek a csatának a kimenetelétől függ a francia főváros további sorsa.

A német trónörökös seregeinek zsákmánya.

A német trónörökös győztes hadserege által ejtett zsákmány a nyugati nagy harcokban március 21. óta 185.000 fogolyra, 2250 ágyura és több gépfegyverre emelkedett. A megközelítőleg is alig értékelhető hadianyagvesztés az entente nak óriási kárt okozott.

Nyugati harctér:

Egyelőre szünetelnek a nagyobb akciók.

Olasz harctér:

Asiago és Brenta között földerítő előretörések. Részben tüzelésünkkel, részben kézitásával visszavertük.

— **Dobos Gyula** zászlóst, lapunk eddigi szerkesztőjét a káderhez vezényelték és lapunk szerkesztésével *Folkman Ferenc* hadnagyot bízták meg. Dobos Gyula a 66-os Hadialbum magyar részének az összeállításában fog segédkezni.

— **Uj czím.** Tekintettel arra, hogy ezredünk ideiglenesen kivált a divízió kötelékéből, megváltozott a tábori póstánk. Uj czimünk egyelőre a következő: Etappenpost Slomniki. Kreis Miechov, in Polen.

— **Előléptetés.** Moller Rudolf és Szlovacsek Gyula e. é. önk. őrmestereket zászlósokká léptették elő.

— **Uj parancsnok.** A III. pótszázad parancsnokságát Waka József százados vette át Putsch Gyula századosától.

— **Kitüntetések.** Őfelsége az ellenség előtt tanusított vitéz magatartásért *Fiala Frigyes* századosnak az ezüst Signum Laudist a kardokkal másodsor, *Mlinkó Lajos* hadnagynak a katonai érdemkereszt III-ik osztályát a kardokkal és *Csiszárík Viktor* tábori lelkésznek, a lelkészi érdemkereszt II-ik osztályát piros-fehér szalagon a kardokkal adományozta.

— **Kinevezés.** *Répászky Árpád* őrnagyot a szolnoki *Erg. Bezirkskommando* referensének nevezték ki.

— **Guha Rudolf** alezredest, az ezredünkből kivált II-ik tábori zászlóalj jelenlegi parancsnokát, őfelsége a „*Signum Laudis*“-al másodsor, a kardokkal tüntette ki.

— **Adományok.** Ungvár városa 1500 koronát adományozott a 66-os özvegyek és árvák alapja javára. Ugyanezen alapra a III-ik pótszázad 832 korona 50 fillért, *Tóth Gyula* az egri főreáliskola rajztanára, volt 66-os hadapródjelölt 140 koronát

és Fadenhecht Anselm hadnagy 10 koronát adományozott. A nemes adományokért ezuton mondunk hálás köszönetet.

— **66-os kerti mulatság.** Már a mult számunkban hirt adtunk arról, hogy pótzászlóaljunk egy nagyszabású kertünnepélyre készül. Az ünnepélyt Putsch Gyula százados vezetésével egy tiz tagból álló tiszti bizottság készíti elő. Az ünnepély védnökségét eddig Péter Ferdinánd főherceg és Hartwich altábornagy vállalta el.

— **Helyettesítés.** Heinrich József százados, a lábbadozó osztag szabadságolt parancsnokát Gyuraskó János főhadnagy helyettesíti

— **Jogakadémiákra nincsen tanulmányi szabadság.** A kultuszminiszternek a hadügyminiszterrel egyetértően kiadott rendelete értelmében csupán a *budapesti, kolozsvári, pozsonyi, és debreceni* egyetemen lesz tizenkét hétre tervezett nyári félév. *Jogakadémiákra tehát nem szabadságolják* a katonai szolgálatot teljesítő egyetemi hallgatókat;

— **Felmentés.** Érzékeny veszteség érte ezredünket. *Putsch Gyula* tartalékos százados 1919 március 31-ig felmentették. *Putsch Gyula* százados résztvett a 914, 915, és 916 évi összes nagyobb ütközetekben. Tulajdonosa a vaskoronarendnek és több más kitüntetésnek. Az utóbbi időben a III-ik pótszázadnak volt a parancsnoka.

Az „Ung“ szerkesztőségének betéte. Dr. Gulácsy Árpád, vármegyei tiszti főorvos, egy 300 K-ról szóló takarékpénztári könyvet jutott el hozzánk, a 66-os árvák és özvegyek alapja javára. A nemes célt szolgáló adományért ezredünk nevében ezuton is hálás köszönet mondunk.

Mint legutóbbi számunkban megírtuk, ezredünk altisztjei Segesváron jótékonycélú bucsu-estélyt rendeztek, melynek tiszta jövedelme 210 korona 50 fillér volt. Az összeget *Herzog* számvivő őrmester az estély rendezője, beküldte la-

punknak, hogy fordítsuk az özvegyek és árvák alapjának a gyarapítására. Köszönettel nyugtázzuk.

— **Labdarugás.** F. hó 9-én az az vasárnap délután ezredünk ujonnan összeállított labdarugó-csapata barátságos mérkőzést tartott az „*Ungvári Athletikai Club*“-bal. Tekintettel arra, hogy frissen összeállított fiatal csapatunknak egyáltalában nem volt semmi trainingje, első mérkőzésünk verességgel végződött. Csapatunk (zöld ing, fehér nadrág) összeállítása a következő volt: *Kovács Gyula* hdgy, *Cséri Ernő* hdgy, *Lengyel József* hdgy, *Stotter Leo* hdgy, *Blashke* hdgy, *Peiszlerle Gézu* zls, *Görög Jenő* kdttsap, *Szomják* kdttsap. *Zaborszky Kornél* önk. szakaszv. *Markó Bertalan* tizedes és *Ronkay István*. *Biró, Glücksthal József* főhadnagy volt. A mérkőzés tiszta jövedelme a 66-os özvegyek és árvák alapja javára fordítatik. Eredmény 5:1 az „UAC“ javára. Revanche mérkőzés f. hó 16-án, vasárnap lesz.

— **Négy heti üdülő szabadság a harctérről.** A hadseregfőparancsnokság Op No. 103.074. sz. rendeletével elrendelte, hogy a *háboru kezdete óta* megszakítás nélkül a harc vonalban álló gyalog és gyalogositott lovas legénység felét felváltva az arcvonalból 3 hónap tartamára kivonják. A hadseregfőparancsnokság ezt a rendeletet most azzal egészítette ki, hogy a harcoló vonalból három hónap tartamára visszavont legénységnek saját kérelmére a jelzett idő alatt *négy heti üdülő szabadságot* lehet engedélyezni. A szabadság lejártá után a szabadságoltak közvetlenül azokhoz a kiképzési csoportokhoz kötelesek bevonulni, amelyekhez a 3 hónap tartamára beosztották őket. (*Külügy-Hadügy*).

— **Felhívás.** Aki *György László* hadnagyról tud valamit, az közölje azt pótzászlóaljunk parancsnokságával. *György László* hadnagy 1914-ben az uzsoki harcokban tünt el.

RENDELETEK.

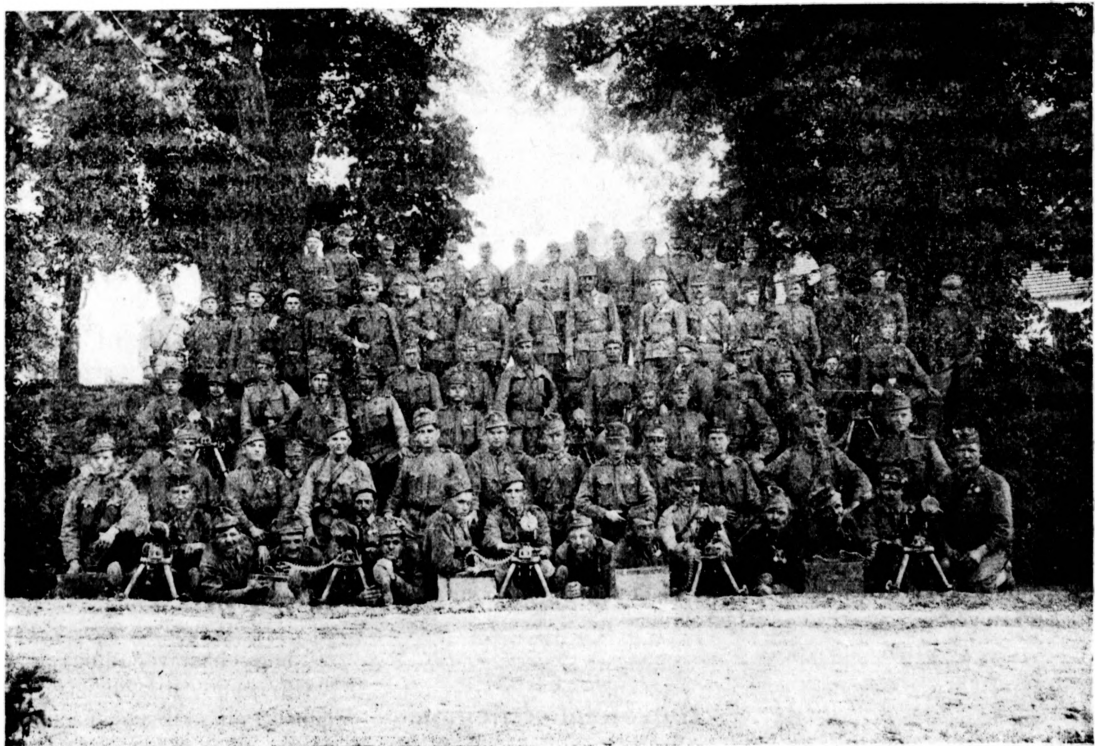
× **A 49—50 éves gazdák, iparosok és kereskedők szabadságolása.** A honvédelmi miniszter legújabb rendelete szerint az aratásra szabadságolni kell azokat a negyvenkilenc és ötvenéves katonákat, akik önálló gazdák, iparosok és kereskedők. A gazdák azonban csak az esetben szabadságolhatók *ezen a címen*, ha legalább tíz katasztrális hold földet művelnek, míg azok, akiknek földje kisebb tíz holdnál, saját otthonukba mint mezőgazdasági munkások vezényeltetnek és ugyancsak az aratásra szabadságot nyernek. Ugyanilyen elbánásban részesülnek az önálló iparosok és kereskedők is.

× **Az Oroszországban meg-nősült hadifoglyaink sorsa.** A hadseregfőparancsnokság úgy rendelkezett, hogy azokat a hadifoglyokat, akik a fogságban megnősültek s feleségükkel, esetleg gyermek-

kel térnek vissza Oroszországból és kellően igazolják magukat, családjukkal együtt vegyék fel a megfigyelő táborba. A karanténba utalt hazatérők akkor is kiképzés alá kerülnek, ha a családjuk is ott tartózkodik s csak a megfigyelés után kerülhetnek valamely általuk megnevezett helységbe, ahol letelepedési jogot nyernek. Ha a visszatért hadifogoly nem él lakóhelyválasztási jogával, akkor családjával együtt a *férji* illetőségi helyére szállítják. Ha később kiderül hogy a férj bigámiát követett el, úgy az illetékes katonai parancsnokság intézkedik a bűnügyi eljárás megindítása és a hadifogságban kötött házasság érvénytelenítése iránt. Amennyiben ezt a házasságot érvénytelennek jelenti ki a bíróság, az asszony nem tekinthető többé magyar vagy osztrák állampolgárnak s a hatóságoknak jogában áll őt az állampolgárságtól megfosztani, esetleg gyermekeivel együtt Oroszországba visszaküldeni.

× **Megszűnt belső hadművelési területek.** A hadseregfőparancsnokság legújabb rendelkezése alapján 1918. évi május hó 20-ától kezdve a belső hadművelési területek és vármegyék kivételnek és az utazás szempontjából a mögöttes országrészhez csatoltatnak: Magyarországon: Csik és Háromszék vármegyék. Ausztriában: 1. A galíciai királyságban: Borszczow, Brody, Brzezany, Czortkow, Husiatyn, Radziechow, Skalat, Tarnopol, Trembowla, Zaleszczyki, Zbaraz, Zborów, és Zloczow politikai kerületek. 2. A bukovinai hercegségben: Czernovitz, Gura - Humora, Kimpolung, Kotzmann, Radautz, Sereth, Storozynetz, Suczawa, Zastawna politikai kerületek és Stanestie bírósági járás. Minden más hadművelési körlet változatlan marad. *(Külügy-Hadügy.)*

.....
Előfizetőinknek bármilyen ügyben szívesen szolgálunk felvilágosítással.

Az első Gépfegyver-század Gr. Mabokoff Dimitrov generális parkjában. (Gut-Kacice, Lengyelország)

Ki a „Kraján“?

Kraján magyarul annyit jelent, hogy: földi. Amit azonban a mi ezredünkénél jelent, — ez a szó, hogy „földi“ — nem foglalja magába mindazt, amit a „Kraján“ szó.

Egészen bizonyos vagyok benne, hogy még nem született meg az a tudós, aki a „Kraján“ fogalmát definiálni tudná. Tőlem már sokan kérdezték, de mindezeidig csak példákkal tudtam e fogalom hatvanhatos értelmét megmagyarázni.

Kraján, ez a mi specialitásunk. P1:

Robogó vonaton megyünk át a határon a harcra. Szembejön velünk egy másik vonat. Utána nézünk és látom, hogy a mi vonatunkból és a mellettünk elrobogóból egy-egy katonára integet, messze kihajolva nem törődve a veszéllyel, egymás felé. Ha később megdorgálom, hogy máskor óvatosabb legyen, derült arccal, engesztelő mosollyal jelenti: „*Enyém Kraján volt hadnagy ur.*“

*

Előremegyünk. A levegőben néhány srápnell és gránát száll. Még zárt sorokban menetelünk. Kilepni a sorból halál. Szembejő egy leváltott, tépett csapat és úgy onnan mint tőlünk egy-egy fiú ugrik ki a sorból. Hihetetlen öröm mindkettőnél. Kommandóra rá sem hederitene. Ez is *Kraján* volt.

*

Szabadságról jó egy baka. Zsakokban rengeteg *hazait* hoz. Ha megkérdezed, mi lesz a tömérdek elemőzsiával, azt fogja válaszolni ujjal

is mutatva: „Van nyekem, enyim három *Kraján*“.

*

Tegnap jöttünk pihenőbe *holtra-füradtan*. Ma nem dolgozunk semmit. Lakásomba belép egy teljesen kipuolt bajtárs:

— Herr Lájdinánt ik meldigehorzamszt, szeretnim menni hármádik fáluba.

— Miért te? Hiszen ez innen legalább huszonhárom kilométer?! — Ottan van nyekem *Kraján*...

— De hisz' van itt neked elég *krajánod*!

— Hát az mégse olyan...

*

Ez körülbelül a *Kraján*. Valamivel több mint a földi.

Olyasvalaki, aki azt is tudja, mikor csináltam az első fűzfasipot, hogy csufolnak otthon, ki a szeretőm stb.

A mi *bakáink* mindent megbocsájt-hatónak vélnek, amit a *krajánjukért* tettek. Háboru eleje óta nem látták egymást a *krajánok*, mert egyik tűzér lett, a másik baka. Végre találkoznak valahol, ahol nem is álmodják. Egymásnak szaladnak, örömmel csillog a szemükben, szorongatják egymás kezét, topognak, nevetnek és végül ennyit mond az egyik: No jákse más?...

Ez körülbelül minden, amit a *krajánról* elmondhatok.

Ember.

*

Hatvanhatos flegma.

A Bruszilov offenzívában ellen-támadásra indultunk. Már erősen

benne voltunk a zószban, amikor a rengeteg nagy erdőből egy tisztásra értünk. Egy bakám — Horváth — ül a földön a muszka záróüztől jó kétszáz lépésre a lábszárvédőjét nyugodtan lefelé tekergeti. Rákiáltok:

Mi az Horváth? Megsebesültél?

— Nem, hanem leltem itt egy *jobb lábba való bakkancsot*, nékem ép az rossz, hát kieserélem.

Ember.

*

Rapporton.

Szabadságot kér a baka:

— Herr Oberlájdinánt, ik meldigehorzám, kirek szabadság.

— Miért — kérdi a főhadnagy.

— Lu megrugta otthon csikót.

— Fiam, tudod jól, hogy rendkívüli szabadság csak úgy jár, ha valakid, mondjuk a nagyanyád meghal.

— Főhadnagy ur alásan megkierem, nagyobb baj az nyekem, ha csikó döglük, mint a nagyanyám.

*

Ha csak rugni kell. . .

Az ungvári Sporttelep mellett van, a jelenlegi nyolc menetszázad sá-tortáborra felállitva és így a vasár-napi labdarugó mérkőzést a civil dreszbe öltözött tiszteteket — a bakák ingyen nézhették végig. Az egyik szégyenletesen *bekapott* gól után a bakák nézőseregéből felkiált az egyik:

— Nézd már a szegény hadnagy ur, hogy hasravágodott. . . A fene azt a vékonylábu civil! . . Inkább minket állitottak volna a 66-os csapatba, majd rugtunk volna mi nekik *treffert* avval a *gummigránáttal*. . .

I. G.

(Műszaki leírás.)

Mielőtt még szakszerű leírásunkba fognánk, meg kell magyaráznunk a címnek használt két titokzatos betű jelentését. I. G. azt jelenti vorsziftos nyelven, hogy: Infanterie Geschütz. (Magyarul: Indiai Gummipuska. Hogy miért Indiai, azt mindezideig nem sikerült kikutatni. Valószínűleg az „I.“ betű miatt.)

Az I. G. a következő főbb alkatrészekből áll:

2 db. erős, kipróbált, átlukasztott mantli-gomb.

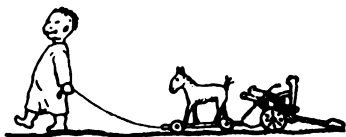
1 db. hátulról tölthető töltőtoll-szár, és

1 „spulni“ czérna. (Ezzel vontatják.)

„Putz Requisit“

1. db. fogkefe.

A puskát zeneérett, hatalmas lovak viszik. (Régi jó időben a nagy dobot huzták)

Ha ütközetre kerül a sor, vagy esik az eső, akkor a puskát nehogy megrepedjen, beviszik a Techn. Komp. irodájába. Egyébként nagyon használható alkotmány.

A puskák parancsnoka szükség esetén huszársapkát hordhat, de sarkantyút csak a századparancsnoka viselhet.

Egyelőre ennyit.

F—i.

Rendelje meg a
66-OS HADIALBUMOT!

Megtörtént.

* A korona kávéház előtt öreg katoná álldogál. Ruhája rongyos, tépelt, haja kuszált és oly hosszú, hogy a válláig ér. Bajusza szája két szélén lóg le, szakála a mellét veri. A fején kozákkucsma, szóval még a vak is látja, hogy fogságból jött meg az öreg. Szájában kurta szivar lóg, melyből hatalmas füstfelhőket ereget. Megpróbálok beszédbe elegyedni vele:

— Fogságból jött haza öregem?

— Onnét uram. Kelet-szibériában voltam három esztendeig.

— Aztán ott ment így tönkre, ott öregedett ennyire meg?

Nem én kérem, nagyon jó színben voltam ottan.

— Hát talán az ut viselte meg?

— Jöttünk ugyan vagy két hónapig, de az se igen ártott meg.

— Hát az Isten szerelmére hol nőtt ennyire meg a haja, hol őszült meg?

— Itthon uram, amíg a sorban vártam a trafik előtt, hogy ezt a bűdös cibart megkapjam.

Nz.

* Chira Laci, közkedvelt főhadnagyunk a napokban egy hosszúra nyúlt „Inspizierung“ után betér a „Koroná,-ba:

— Milyen snapszok van?

— Snapszunk kéemásan, van: Charfreuse, Benedictiner, Cacao, Co-intrau, Marasquino... aztán...

— Akkor tudja mit? Hozzon nekem egy törkölyt!

F.

* Az előrelátó hadnagy. Ez még Segesváron történt. Mikor az első híreket kaptuk ezredünk elhelyezéséről, mindenki a legvadabb

Ázsiáról beszélt. A mindenféle ujságot szenvedélyesen kedvelő Kárász hadnagyot ezek a rémhírek arra bírták, hogy a következő rendeléssel lépjen be Segesvár legnagyobb trafikjába:

— Kérek ötven darab Pesti Hírlapot!

— Ötven darabot?? Kisasszony számolja le.

— Aztán kérek harmincz darab Érdekes Ujságot!

— Nincsen csak husz darab.

— Nem baj! Azonfelül kérek tiz darab „Az Est“-et és tizenhárom darab „Szinházi Élet“-et!

A kiszolgáló kisasszony ijedten, kételkedve kérdi:

— Hadnagy ur talán az egész ezred részére vásárol?

— Dehogy! A saját részemre. Ezredünket áthelyezték Oroszországba és könnyen előfordulhat, hogy hónapokig nem fogunk ujságot kapni. Én pedig ujság nélkül nem bírok megenni... Azért veszem olyan nagy mennyiségben, hogy legyen mindennap mit olvasni... F.

* Régi vicc. Két hadnagy beszélget a kávéházban:

— Érdekes ember ez a Foli.

— Hogy-hogy?

— Katonáéknál ujságíró, civilben pedig tartalékos hadnagy. F.

* Elszólta magát. Tisztek beszélgetnek egymással Slomniki utcáján. Az egyik tréfásan megjegyzi: — Most már biztosan lesz valami csetepáté. Jönnek a vészmadarak: Chira Laci, Balázs Jóska is itt lesz nemsokára...

— Rövidesen én is megyek szabadságra — szól közbe a szerencsénkre szerencsés Fekesházy Jóska. F.

.....
A lap részére színt küldeményeket, (kéziratok, előfizetések stb.) kérjük a mögöttes ország-részekből a 66-os „Hadalbum“ szerkesztőségébe, Ungvárra, a harctérről pedig az ezredtörzs címére küldeni.

TERMÉSZETRAJZ.

Átmeneti beszállásolás.

Az utóbbi időkben nagyon ránk jár a rud. Ezredünk is, káderünk is élvezi az „átmeneti beszállásolás” örömeit. Hogy miből áll az átmeneti beszállásolás a háború negyedik évében, azt a következő rövid fejezetekben foglaljuk össze:

I.

Jönnek a katonák. . .

Ha a kedves, arany szívű, jókedélyű, pletykácskázó, falusi benntszülöttek értesülnek arról, hogy a bájosan zöld falucskába katonaság jön, a lakások használatlanul álló szobáiból elsősorban kiviszik a kályhát. Leszedik az ablakokat, kilyukasztják a lavórt, eldugják az ágyneműt és szapanos sárral bekenik a tükröt. Miután a hazafias fogadtatásnak ezen első fázisával elkészültek, lecsukják a lakásokat a „kvártélycsinálók” előtt és mély gyászba öltöznek.

II.

A „kvártélycsinálók,” egy-két tiszt, néhány altiszt, néhány baka és néhány zsebredugott kréta.

Belépnek az első kis kékefestett házba:

— Jónapot!

— Jó, akinek jó válaszol egy barátságatlan hang.

— Kvártélyt csinálunk. Van-e üres szoba?

— Hát ami azt illeti, tisztnek vóna egy, de nem hinném, hogy megfelel a tiszt urnak, mert este csak be kell valahová hajtani a tyukokat, csirkéket... Tetszik tudni, ez a fiatal csirke... nehéz a nevelése... Sok a héja erre, este meg ugyanis be kell terelni őket a szobába... Ahun mi alszunk, oda nem lehet, mert nálunk sokan vagyunk... Meg hogy tetszik tudni a sógorom bevonult, oszt a felesége meg írta a gyerekeknek, hogy a . . .

— Igen, igen. A szobát lefoglaljuk. A csirkék majd elalszanak valahol.

— Azt nem lehet kérem, mert a . . .

— Mit nem lehet? A szoba egy tisztnek le van foglalva. Megértette?

— Mán, hogy érteném mikor . . .

— Jó, jó! Isten áldja meg!

— Megáldott engem magukkal. A tavalyi trének nem voltak ilyen komiszak, . . . hogy a fene . . .

A kvártélycsinálók már az ötödik házban járnak. Hasonló, sőt veszélyesebb jelenetek minden egyes háznál ismétlődnek.

III.

Kibekütlés.

A negyedik-ötödik napon véglegesen elhelyezkednek a századok. A hatodik napon megtörténnek az ismerkedések. A hetedik napon több helyen beküldenek reggelit a tiszteknek. (A bakákat nem kínálják. Ők minden alkalmas pillanatban vágnak egyet a házigazda kalácsából.) A nyolcadik napon megkezdődik a pletyka. (Pl. Meddig égett a lámpa a tiszt érkezdében? Melyik a nős, melyik a nőtlen tiszt? Hány liter bort isznak az örmesterek, vacsora után hétköznapon? Stb.)

IV.

„Barátkozás.”

Részveszünk a társadalmi életben. Jöbba vagyunk a háziakkal és apró szivességeket teszünk egymásnak. Kapunk reggelit, amelynek ellenében legényemet hetekig nem látom. Egész nap kerítést csinál, kertet gyomlál és vizet hord. A századnak a fele krumplit kapál, fát fűrészel és vigyáz a kotlókra. A feketémet az étkezédben nem szabad cukorral inni. Azt haza kell vinni a házikisasszonynak, aki gyűjti a kockacukrot. Mindezekhez persze barátságos mosolygó képet kell vágni.

V.

Itt van az idő,

el kell masirozni. . . Virágot kap minden baka a sapkájára. Elkéri a címünket, hogy a megírandó feljelentéseket tudják hová küldeni.

A kivonulásnál ott van az egész falú, és mikor az elvonuló századok

nótája felhangzik, talán még egy-két zsebkendő is előkerül. . . .

. . . Este már csendes a falú. A szobaberendezéseket ismét beteszik a szobába, és a szomszédok félelemmel vegyes várakozással kérdezzetik egymástól:

— Vajjon mikor jön megint katonaság a faluba? . . .

Foll.

TÜNÖDÉSEK.

Vajjon elvégezte-e Fekesházy Jöska a jogot, hogy átvette a Technische Kompagniet?

T.

*

És vajjon, hogy fogják hívni az első századot Fekesházy nélkül?

T.

*

Vajjon miért nem fizet elő lapunkra olyan sok úr az első századtól?

E.

*

Vajjon nagyobb lesz-e a számlája Dolfikának, hogy a káder Ungvárra került?

GI-ÁI.

Vajjon miért olcsóbb Guszának az ungvári tiszt étkezde, mint az eperjesi?

L-ig.

*

Vajjon mit szól majd Gr. Mabo-koff a „véletlenül” összetört székekhez?

Izay.

*

Vajjon mióta van Zseltvay Béla olyan jóba a kövér Bummival, hogy a sötétben is egymás kezét szorongatják?

Sz.

*

Vajjon kivel kell párbajoznom e rovat miatt?

Szerk.

ÜTKÖZET UTÁN.

Ütközet után, ha megpihen az ezred, elrejtett tisztáson, tábori misére előjön sok fáradt összetépett század. . . Ruháikon még bajtársaik vére, arcukról lerinak az álmatlan éjek, lázas szemük most is a halálba néz. . . Ágyuk döngő hangja cseng még a fülükbe, lelkükben az átélt elmúlt szenvedés.

Csatákban megedzett bátorszemű ifjak, őszeshaju, hajlott, csontosarcu vének állnak a fák alatt. Szent illetődéssel meghatva a lelkük, mind a papra néznek. S mikor eszükbe jut a millió halál, ami elsüvitett a fejük felett: imádság lesz rezgő forró sóhajukból, szédülve hunyják le könnyes szemöket.

És az imádságot a katonabanda olyan szépen halkán meghatóan fujja, háládás zug ki minden trombitából, összekulcsolódik mindenkinek ujjá. Mintha angyali kar felelné az égből lassu bűgás hallik. . . Ez is milyen szép! Felnéznek, de rögtön elfoszlik az álom. — Bombákat dobál le egy repülőgépi!

Balla Pál.

ÉJSZAKÁK . . .

*Illatdus holdfényes nyári éjszakán,
Mikor csak a tücskök zenéltek,
Szerettük egymást hűen, igazán,
Szerelmes szíveink csókot cseréltek.
Imádtuk egymást, rajongva szőföttünk,
Csillagok pompáztak az égen,
A göncölszeker nyargalt fenn felettünk . . .
Maga elfeledte biztos már régen.*

*Dermesztő, havas, kegyetlen éjjel,
Gránát dalol és golyó visít,
Sírva nézek Istenhez fel,
Meleg hajlék merre van itt?
Csupa kén és csupa átok,
Mély szenvedés az életem,
Melyen át a multam látom
És magát soha — soha nem feledem.*

Komáromi József

TISZTJEINK.

Távoztak az ezredtől :
(Kórházba)
Meisl Adolf hadnagy
Gombás István zászlós
Szabadságra :
Propper Lajos hadnagy
Gtancz Viktor zászlós
A káderhez :
Dobos Gyula zászlós
Távoztak a kádertől :
(Tanulmányi szabadságra)
Lipovniczky Gábor hdgy.
Lukács Ferdinánd zászlós
Burger Béla hadnagy
Herskovics Ferdinánd zls
Elbert Jenő hadnagy
Szlovacsek Gyula zászlós
Szabadságra mentek :
Szőnyi László főhadnagy
Képáza Miron hadnagy
Üdülési szabadságra :
Heinrich József százados
Eissler Leo százados
Hajós Károly hadnagy
Ujlaki József zászlós
Bevonultak a káderhez :
Orosz fogságból :
Hermann Arthur százados
Putterlik Károly százados
Bechmann Rudolf fhdgy.
Neubauer Emánuel hdgy
Gelb Mór zászlós
Kórházból vezénylésből :
Wolf Ddzső főhadnagy
Barna Arnold e. ü. hdgy.
Takács Bála hadnagy
Grün Zoltán hadnagy
Hock János hadnagy
Blashke László hadnagy
Tóth Aladár hadnagy
Weinberger János zászlós
(a 4-ik gyalogezredtől)
Pajor József zászlós
Koziarzki Ferdinánd zls
Felmentettek :
Putsch Gyula t. százados
Kabáczy Ernő főhadnagy
Bakos Bertalan hadnagy
(Segédjegyző Solymár)
Vezénylések :
Budai Jenő zászlós
A 14-ik gyaloghadosztály
kiképző csoportjához
Ovesny Károly főhadnagy
„Küsten Schutz-Baon Dal-
matien“
Kórházban :
Lékö András zászlós
Honvéd főikkórház Mun-
kács

Kérelem!

Kérjük ezredünk azon tisztjeit, — akik eddig még nem írtak elő lapunkra — hogy előfizetésüket mielőbb küldjék be szerkesztőségünknek.

Együttal kérjük mindazokat, akik az 1916-ik év nyarán a Jazlowieci, Porchowai, Zrembovkai, Delejowi ütközetben résztvettek, ezen ütközetekben átélt élményeiket, tapasztalataikat — kisebb epizódok leírásait — a 66-os Hadialbum, illetve lapunk részére ugyancsak szerkesztőségünkbe beküldeni szíveskedjenek.

Mezőkövesd. Levelére legközelebb válaszolunk. Egyelőre semmi biztosat sem írhatunk.

Böhm Radváncz. Ha megesküszik, hogy senkinek sem mondja meg, akkor eláruljuk a nagy titkot.

Cigányhadnagy. Többet írhatott volna Mi van a fényképekkel?

Szeretnék pénzt keresni. Hasonló kérdésekkel forduljon más speciális csoporthoz. Minket ne szekirozzon,

Podlovics. Talán elfogyott a papírosa? Várjuk a kéziratokat. Legjobb ha beküldi a Techn. Komp.-hoz.

Botond Eperjes. Mondja meg a papának, hogy kevesebbet foglalkozzon a bőr-

gyártással és többet írjon. Ha nem akar írni, huzza meg a fülét, vagy sirjon egész éjjel, hogy ne tudjon aludni. Szíves közreműködését előre is köszönjük.

Jóska M. G. Várjuk a Zrembovka melleti ütközet leírását. Kérdésére vonatkozólag csak annyit írhatunk, hogy a bájós ismeretlen hűtlen lett.

Mama Bpest. Remélem megvan velünk elégedve.

Zászlós. Hiú ábránd. Salonnadrágot csak úgy csinálthat, ha egy félévig nem eszik, nem iszik és félreteszi a fizetését. A bevásárlási könyvet tegye el a hidegebb hónapokra. Jó lesz vele befűteni.

Romy. Kérünk új kéziratokat. Tessék a Hadialbum szerkesztőségébe küldeni.

Oszkár fhdgy. Hiába minden. Utána néztünk az összes eddig megjelent rendeletnek Önnek nem jár sarkantyú. A kutyáját ne bántsa. Miért akarja befesteni?

Főorvos urak. Mi lesz a közegészségügyi rovatval? Várjuk!

Többeknek. A lemaradt kéziratok a legközelebbi számokban lesznek közölve.

Doktorné. Köszönjük. Sorra kerülünk többet.

Szoták hdgy. Sorra kerül.

Önkéntes. Az tévedés. Minden *közülhető* kéziratot leközzölünk. Még abban az esetben is ha azt közlegény írta

Lapunkra előfizettek.

V. sorozat.

Egész évre K 10. —

Mlinkó Lajos hdgy. Hatvan, **Reichenberg Irén** Mezőkövesd, **Bátki Gyula** zls, Ungvár.

Félévre K 5.—

Elbert Jakab Budapest, **Propper Lajos** hdgy. Ungvár, **Dr. Lóránd Mór** Budapest **Gelb Erzsé** Homonna.

Negyedévre K 2.50

Bartos István hdgy. Ungvár.

VI. sorozat

Egész évre K 10.

Dr. Rózsy Béláné Máramarosziget, **Dr. Virányi Sándor** Ungvár, **Sólyom János** honv. hdgy. Budapest.

Félévre K 5.—

Szmrekovszky István zls, Fpost 618 **Moravec** István zls, Fpost 618.

SCHWARCZ LIPÓT

a hatvanhatosoknak figyelmébe ajánlja

borbély- és fodrászüzletét

Ungvár, Kishid-utca (Fehér-hajó épület.)

Kozmetikai és piperecikkekben dúsan felszerelt raktár. Önborotválkozási felszerelések és hajvágógépek nagy választékban. Manikűrözés
... az üzletben. ...

Legjobb minőségben kaphatók
ruhaszövetek, selymek,
sefirek,
delének és mosókelmék

ANTAL VIKTOR

divatáru üzletében

UNGVÁR, Kossuth Lajos tér 10.

(Fried-féle bérpalota).

Ha Budapestre utazik, ne mulassza el

Glück Sándor és társa cég

áruházát — Rákóczi-ut 44. sz. az „EMKE“ kávéház mellett meglátogatni, hol mindennemű illatszerek, pipere, háztartási cikkek nagy választékban kaphatók. ☉

Katonai kávéház (Markotenderei) legelőször bevásárlási forrása.

Mindennemű papíráruk, író-, levélpapírok és írószerek juttányosan beszerezhetők ...

SZÁNTÓ LAJOS

papíráru gyár és papírnagykereskedésében
BUDAPEST, V., Ügynök-utca 19.

Marketendereioknak különösen alkalmas bevásárlási forrás!

Telefon sz. 47 77.